

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“ Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăjeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 17 August 1901.

Nr. 32.

Biourou de informațiune.

În timpul din urmă s'au făcut multe și bune întocmiri de natură organizatoriă pentru băncile românesce de cătră persoanele conducătoare ale acestora. Delegațiunea băncilor și-a stabilit un frumos program în direcția aceasta și suntem convinși că realizarea aceleia va urma punct de punct, succesive, mulțămită zelului și capacității bărbaților valoroși, pe cari băncile au avut norocirea de a-i pute alege în fruntea delegațiunii.

În cadrul programului de acțiune a delegațiunii băncilor cred că poate intra și o întocmire, care s'ar pute realiza curând și lesnicios, și pe care îmi permit a o schița în următoarele.

Băncile românesce au intrat deja în stadiul, în care, prin ramificarea extinsă a operațiilor lor, controlul clientelei a devenit mult mai dificil ca mai înainte.

La începutul erei băncilor, acum vre-o douăzeci de ani, să zicem, sondarea garanției era poate mai ușor posibilă, deoarece operațiunile unui institut se mărgineau la un cerc mai mic. Astăzi nu numai în același comitat, dar pe teritoriul unuia și aceluiași cerc, ba și chiar în un singur oraș se găsesc adesea mai multe bănci românesce.

Clientela astăzi poate intra la una sau la alta sau la amândouă după oaltă, angajându-se în mai multe părți deodată, însă cu una și aceeași garanție.

Natural că prin aceasta fie-care institut în particular va fi pus în o poziție foarte dificilă la censurarea bonității cambiilor prezentate spre escompt, dacă nu va avé mai nainte o informațiune precisă despre angajamentele clienților în altă parte.

Acceptantul, caventul sau agentul consciincios desigur va oferí suficientă garanție,

dacă la prezentarea acceptului va depune informațiunile sale exacte și liniștitoare înaintea censorilor.

Dar unde censura nu se poate basa cu siguranță absolută pe această informațiune, și totuși nu i-ar sta în intențiune de a respinge vr'un accept, ce-i va rămâne de făcut?

A cere ad circulandum informațiuni dela vasta rețeauă a tuturor băncilor pentru fie-care cas dubiu, ar fi un procedeu foarte greoiu, ba poate chiar și inexecutabil. Va rămâne deci numai o cale, care după cunoștințele ce le am eu, este introdusă la societățile de asigurare din patrie. Aceasta este întocmirea biouroului de informațiune (Mittheilungs-Verband der Versicherungs Gesellschaften der ö. u. Monarchie) din Viena.

Iată cât de practic este întocmită această instituțiune. La finea fie-cărei săptămâni acest biourou primesce dela singuraticile societăți de asigurare din patrie, precum și dela cele străine cari operează în țeară și sunt membre ale acestui biourou, buletinul tuturor candidaților de asigurare respinși în decursul acelei săptămâni de cătră fie-care institut în particular. Consemnările acestea biouroul le aranjază în un tablou retrospectiv și le distribuie iarăși membrilor sei cel mult la finea săptămânei viitoare.

Astfel fie-care societate este repede informată despre toate respingerile făcute în ultimul interval de timp la oferentii neapți spre primire pentru asigurări asupra vieții. Prin aceste informațiuni instituturile sunt scutite de spese zadarnice cu cercetările medicale, precum și de angajamente riscate sau de speculațiuni păgubitoare.

Spesele sunt mici și taxa de membru este 100 K anual pentru susținerea biouroului, pe care-l servesc tot funcționari dela instituturile de asigurare din Viena.

Acest biouros l-am adus numai ca exemplu care, schimbat în formă, ar fi un bun model pentru un biouros de informație al băncilor românești.

Pentru escomptul de cambii, care produce cel mai mare revirement anual la băncile românești, această întocmire ar fi de mare folos și totodată reclamată de exigențele timpului.

Praxa desigur a descoperit deja mai demult lipsa aceasta, iar experiențele de natură nefavorabilă pentru institutele de credit sper că vor găsi ceva bun în acest proiect, care s'ar putea cât mai curând și cât mai bine organiza și desvolta după împrejurările speciale și necesitățile modului de afaceri ale băncilor românești. #

REFLEXIUNI

la

„Problemele Reformei Băncilor“.

— Controlul. —

(*nv.*) Ținând cont de părerile, pe cari le am în chestiune și le-am exprimat în numărul 29 al „R. E.“ din a. c., mă aflu îndemnat ca cu această ocaziune, făcând o mică digresiune, să arăt și să desvolt mai deaproape cadrul, pe care l'am semnalat deja și în ale cărui margini pot și trebuie să se efectueze toate lucrările de reformă. În special și controlul, la care se refer reflexiunile mele. La timpul seu voi indica apoi și câte-va mijloace concrete, cari cred că s'ar putea considera și eventual întrebuința între aceste margini.

Legea comercială ungară, Art. XXXVII ex 1875, fixează cu valoare de drept pozitiv aceste margini, dar ca cele mai multe legi, numai în termeni generali și în text destul de laconic. Dispozițiile referitoare la societățile pe acții se cuprind anume în partea I. sub titlul 10 în capitli 1—7, §§ 147—222, și sunt astfel indicate: 1. Dispozițiuni generale; 2. Referințele de drept ale acționarilor; 3. Adunarea generală; 4. Direcțiunea și comitetul de supraveghere; 5. Disolvarea societății pe acții; 6. Societățile pe acții externe și 7. Dispozițiuni referitoare la pedepse.

Acesta este cadrul legal, în care se cuprind normele și principiile fundamentale de drept despre noțiunea acției, despre înființarea, organizarea, funcționarea și controlarea societăților pe acții precum și despre organele de conducere și de control ale acestora. Nu e aici locul și ar fi chiar și de prisos o expunere mai detaliată a acestor norme și principii, pentru-că în această privință stă la dispoziția ori-cui însași legea. Țin însă să amintesc, că totalitatea acestor norme și principii fundamentale de drept formează înecuturile și basa unui drept special în patria noastră. Acesta este *dreptul de acții* (Aktienrecht, részvényjog), a cărui dezvoltare și cultivare numai de aici încolo au să urmeze. El este prin urmare una dintre cele mai însemnate probleme din viitoriul apropiat pentru jurisprudenții și legislația țerei noastre.

De însemnătate actuală pentru scopul urmărit este însă faptul, că totalitatea acestor principii fundamentale de drept constituie totodată acel cerc de mișcare și acțiune, care în efectul și consecințele sale

este identic cu autonomia dată și garantată de lege pe sama societăților pe acții din patria noastră. În legătură cu acest complex de principii țin să relevz cu această ocaziune numai următoarele momente.

Până la 1875 numai cu *concesiune* dată din partea statului se puteau înființa în Ungaria societăți pe acții. Statutele, pe basa cărora și-a început activitatea sa „Albina“, primul institut român de credit și de economii din patrie, s'au aprobat prin decretul din 7 Apr. 1872 Nr. 4345, liberat din partea fostului ministeriu reg. ung. de agricultură, industrie și comerț. La 1875 s'a codificat dreptul comercial în legea citată mai sus, care este și astăzi în vigoare. În noua lege s'au susceput și principiile fundamentale ale dreptului de acții, după cum am arătat deja.

Era un lucru natural și de sine înțeles, ca în această lucrare de însemnătate epocală legislația noastră să țină cont și de progresul făcut și rezultatele obținute deja pe acest teren de către legislațiile statelor din occidentul continentului european. În faptă au și fost considerate și în mare parte adoptate mai ales principiile fundamentale stabilite și aplicate în Germania.

În conformitate cu acestea principii s'a abandonat și sistemul de *concesiune* de până aci și în locul acestuia a introdus legea comercială un sistem nou. Acest nou sistem este intrupat tocmai în normele și principiile fundamentale ale legii comerciale arătate mai sus și este cu mult mai liberal ca sistemul precedent. Doar cel mai liberal din toată Europa. El este cunoscut sub numele de *sistemul condițiilor normative*.

Ființa și caracteristica acestui sistem sunt exprimate și aduse la valoare de drept pozitiv prin însași legea comercială și anume astfel, că aceasta stabilește și prescrie pentru societățile pe acții numai normele generale și principiile fundamentale, dar de aci încolo lasă apoi mișcare și acțiune liberă între marginile acestor norme, ca societățile să se poată înființa, organiza și controla în conformitate cu facultățile și aptitudinile lor intelectuale și materiale.

Terenul de mișcare și activitate liberă astfel precizat este destul de larg pentru înființarea și prosperarea societăților pe acții, dar afară de aceasta el mai este garantat și scutit prin lege însași față de ori-ce ingerință streină. În special chiar și față de ingerința puterii executive a statului, căci legea comercială este o lege fundamentală a statului și ca atare conține drepturi cardinale pe seama cetățenilor, drepturi înscrise în constituția țerei.

Excepții de sub acestea dispoziții pozitive ale legii sunt foarte puține și anume numai față de acelea societăți pe acții, cari se înființează cu scopul de a clădi căi ferate, de a face interprinderi de navigație ș. a. Toate acestea se fac însă prin legi speciale, în cari statul, din considerațiuni mai înalte de interes industrial, își rezervă totdeauna o ingerință oare-care. Excepțiile acestea însă confirmă numai regula generală existentă pentru societățile pe acții.

Așa cred, că în cele premise am arătat destul de clar că din punctul de vedere al dreptului pozitiv între ce fel de margini poate fi vorba de o autonomie a societăților pe acții peste tot și prin urmare și de o autonomie a societăților pe acții respective a băncilor române în specie. După acestea mă opresc puțin la „autonomia băncilor“ însași precum și la „acțiunea socială autonomă“, expresiuni foarte des întrebuințate în discuția relativă la reformarea băncilor noastre, dar câte-odată rău pricepute și prin urmare fals aplicate.

Este de sine înțeles, că autonomia, de care se tractează aici, nu poate fi confundată cu autonomia, care există din puterea sa proprie și care în efectul și consecințele sale este identică cu suveranitatea statelor independente. Noi putem vorbi numai de o autonomie relativă, care nu există din puterea sa proprie, ci se derivă dela puterea statului în care trăim. Baza juridică a acestei autonomii zace totdeauna sau în o acordare expresă sau în o tolerare făcută din partea respectivului stat. În cazul concret avem de a face cu o autonomie acordată expres prin legea comercială din 1875, după-cum am arătat deja. Însemnătatea acestui fapt zace în consecința logică și naturală, că autonomia băncilor noastre este limitată prin o lege pozitivă și că controlul și critica relativ la observarea limitelor acordate de această lege, le exercită puterea executivă a statului. Controla și critica se fac tot pe baza legii, încât e vorba de o acțiune ținută între marginile acesteia, dar cum ar trece acțiunea peste aceste margini, s'ar face din considerațiuni mai înalte de stat și cu o mână mai liberă. Acest lucru este apoi de o însemnătate, de care trebuie să ținem cont.

Trecând la „acțiunea socială autonomă“ observ, că aici înainte de toate să distingem bine terenul pe care intenționăm să o dezvoltăm. Dacă e vorba de terenul economic în genere, apoi ne stă la dispoziție un câmp larg de activitate, pe care putem iniția și după impregiurări și realiza multe lucruri bune. Aceasta este însă o acțiune socială autonomă în înțeles larg și se deosebește de acțiunea socială autonomă pe care o putem dezvolta în chestiunea specială a reformării băncilor noastre prin aceea, că cea din urmă este redusă la un teren mai restrins tocmai prin provocatele dispozițiuni pozitive ale legii comerciale și prin sistemul întrupat în acestea.

Eu așa cred, că nu e bine și nici necesar deocamdată, ca acțiunea socială autonomă, pe care intenționăm a o iniția și dezvolta din îndemnul propriu, să treacă peste marginile stabilite de legea pozitivă. Planuri și proiecte contemplate cu extindere peste aceste margini pot da foarte ușor ansă la discuții, controversate și complicațiuni neintenționate și nedorite. În faptă au și dat deja.

Chestia înființării unui nou organ de control extern prin instituirea așanumiților *revisori experți*, a fost sulevată și de alți factori ai vieții economice din patrie. Intre acestia este și dl M. Havas — care în conferința sa ținută la începutul a. c. după exemplul dat de dl Dr. A. Wekerle, insistând și asupra acestui organ nou de control, și-l închipue de tot altcum și ajunge la concluziuni, față de cari „R. E.“ în numărul 7 din a. c. cu drept cuvânt a luat pozițiune contrară. Acest lucru s'a întâmplat și se poate încă întâmpla mai ales numai din cauza, pentru-că s'a trecut peste marginile autonomiei garantată de lege. Cine poate garanta, că „oficiul regnicolar de control“ al dlui M. Havas — dacă s'ar realiza — nu va degenera în cel mai docil instrument al puterii executive de stat pentru o ingerință arbitrară și volnică în toate afacerile băncilor noastre? Căci să nu se scape din vedere însemnatul fapt, că Ungaria nu e Anglia, iar Românii nu sunt Englezi.

Am vădit și cred, că relevarea acestor momente va contribui cât-de-cât la limpederea terenului, pe care avem să lucrăm și la precisarea eventualelor propuneri concrete, cari ni-se vor prezenta referitor la control. Cu altă ocaziune mă voi ocupa cu controlul însuși.

Controlul societăților pe acțiuni.

Sub titlul acesta „Budap. Hirlap“ dela 7 c. publică sub rubrica „Economie“ un mic articol, pe care — fiind că justifică mare parte din expunerile Revistei noastre în aceeași chestiune — îl reproducem în întregime.

Este o chestiune așa zicând de actualitate universală, — zice „B. H.“, că oare cum s'ar pute preveni abuzurile, defraudările și perderile de capital social, cari se ivesc atât de des la societățile pe acțiuni. În timpul mai recent a fost alarmată opiniunea publică prin falimentele din Germania, dar pentru aceea am avut și noi casuri analoage, cum a fost panamaua băncii din Kis-Czell și a altor casse de păstrare, și cu toate că dela întâmplările acestea a trecut timp îndelungat, măsuri de remediare nici până ađi nu s'au luat. De aceea credem, că nu vom face un lucru de prisos, dacă vom schița măsurile profilactice ce se iau în Anglia în interesul curățeniei vieții comerciale și spre a feri publicul de jaf.

Abuzuri se întâmplă fără indoială și în Anglia, dar relativ cu mult mai puține, decât în mica și nedezvoltata noastră vieată economică.

Legea engleză obligă societățile pe acțiuni de ași alege în adunare generală unul sau mai mulți *revisori*, cari rămân în funcțiune până la adunarea generală proximă. În cas, când s'ar întrelăsa aceasta, ministrul de comerț este autorizat chiar și la cerea numai a unui acționar, a denumi pe revisori. Revisorii trebuie să fie persoane străine de societate și sunt îndreptățiți, ba chiar obligați a supraveghia întreaga gestiune și despre aceasta a face raport adunării generale. Cetirea acestui raport în adunarea generală este obligatoare. Revisorii pot fi pedepsiți în cas de lipsă cu amende în bani sau cu închisoare. Conform praxeii revisorii trebuie să fie membrii la *Institute of Chartered Accountants*; spre scopul acesta se recere un examen, praxă de 5 ani și cunoștințe de contabilitate, de tehnica afacerilor și de dreptul comercial. Față de membrii sei corporațiunea aceasta este for disciplinar, care după posibilitate supraveghează activitatea membrilor.

Prestigiul de care se bucură îl datorește procedurii sale stricte. Chemarea revisorului este a descoperi casurile suspecte, a veghia asupra solidității socotelilor, a împedea comiterea de abuzuri la amortisări și, s'au întâmplat casuri, că împreună cu direcțiunea revisorii au fost judecați a replăti societății dividenda, care conform părerii judelei, în cazul respectiv nu trebuia distribuită.

După-ce se scie, că d-nii membrii din direcțiune câte privilegii au de a trage pe sfoară pe acționarii nesciutori și pe membrii comitetului de supraveghiere, de regulă, nu cu mult mai pricepuți, va trebui să recunoascem, că revisorii specialiști și independenți de atotputernicia societății pe acțiuni, pot aduce mult bine. Tocmai de aceea cre-

dem, că ar fi pentru noi un mare câștig, dacă s'ar organiza și la noi o corporațiune analoagă celei engleze și instituirea de revisori ar fi obligatoare. Dacă s'a simțit în Anglia necesitatea unui astfel de organ, atunci societățile noastre pe acțiuni încă se vor împăca cu el, căci aceea tot este foarte curios, că atunci când Anglia este în privința aceasta mai puțin liberală, la noi sfera de activitate a direcțiunii să fie aproape ilimitată.

JURISDICȚIUNE.

Decișiuni curiale.

Relațiunea de cont-curent. — Prescripțiunea intereselor. — Interese dela interese. Paragraful 285 al L. C. nu poate fi aplicat atunci, când una dintre părți figurează în continuu numai ca creditor, iar cealaltă totdeauna numai ca debitor, fiind-că o astfel de afacere nu se poate subsuma între afacerile de cont-curent considerate de legea comercială, iar singur faptul, că transacțiunile s'au introdus poziție de poziție în registrele comerciale, nu califică afacerea ca aparținătoare unei legături de cont-curent.

În sensul § 19 al art. de lege XXV ex 1883 interesele stipulate, dar nepretinse timp de 3 ani, se prescriu.

După interesele decăzute compet interese, în conformitate cu § 4 al art. de lege XXXI ex 1865 numai în cas, când acelea s'au stipulat expres, sau când interesele devenite scadente au fost pîrite.

(Curia reg., sub Nr. 538/900 G.).

*

Cambii subscribe de minori. Faptul, că subscriitorul recunoaște la majoritate o pretensiune basată pe o cambie subscrișă pe timpul minorității, poate da proprietarului cambial numai eventualul drept de a-și valida pretensiunea pe cale civilă, nu și pe calea judecătorei cambiale, care drept se poate câștiga numai când obligămintul s'a luat în mod valid prin cambie legală. — Spesele de proces s'au sistat reciproc, fiind-că pîritul n'a dovedit, că pîritorul atunci când a intentat acțiunea, a avut cunoștință despre aceea, că pîritul a devenit major numai după scadența cambiei și deci pîritorul a pornit acțiunea bona fide.

(Curia reg. sub Nr. 1136/900).

*

Stabilirea stării de insolvență. Efectuirea execuțiunii de escontentare în sine dovedește numai în cazul acela starea de insolvență și faptul că executul a avut cunoștință de aceasta, când executul a suferit efectuarea execuțiunii. Dacă însă executul, spre a preveni consecuențele dăunătoare ale execuțiunii, a plătit imediat după efectuarea celei dintăiu execuțiunii, atunci aceasta nu probează insolvența sa, ci tocmai contrarul. Plata după efectuarea execuțiunii de escontentare, ca o acțiune de drept a debitorului comun, numai în acel cas se poate considera ca făcută după declarare în stare de insolvență, când contra executului s'au efectuit deja înainte sau în același timp mai multe execuțiuni de escontentare.

(Curia reg. sub Nr. 2046/901).

*

Limitarea execuțiunii de asigurare se poate cere și prin acțiune.

(Curia reg. sub Nr. 5121/900)

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 15 August 1901.

© Desvoltarea comerului internațional de produse este cu mult mai greoaie decât în anul precedent, și din această cauză întârzie și cererea mai mare de bani, care stă în strânsă legătură cu furnisările de grâne în mare măsură din vestul Americii de nord, spre Est. Ultimul conspect al băncii din New-York arată încă o stare urcată a surplus-reservei, care întreaga sumă de 22 milioane dolari, cu toate acestea însă mărimea reservei nu era mulțămitoare față de angajamentele ce se sporiseră cu 10 milioane. Discontul privat în uniunea estică notează $2\frac{1}{2}$ procente și domnește mare abundență de bani în urma stagnării tîrgului de valori. Acestei impregiurări este a se mulțămii, că cursul checului asupra London-ului s'a urcat cu $\frac{1}{3}$ procente. În urma acestor presemne se speră în London, că America în anul acesta nu va da ansă la vre-o încordare mai mare a tîrgului monetar internațional.

În Anglia discontul pieței persistă la $2\frac{5}{8}$, până la $2\frac{9}{16}$ procente, se crede însă, că în apropiatul viitor va fi supus la o mică urcare, din cauza, că în săptămâna aceasta trebuie să se facă ultima replătire a împrumutului de console și tot acuma este și scadinta cupoanelor de cale ferată. Reserva băncii din London s'a redus în urma acestor plăți încă la suma de 23.672 milioane funți. Din cauză că etalonul de discont din London este în urcare în comparațiune cu acela al piețelor continentale, — cursurile de devise asupra London-ului s'au îmbunătățit. În urma abundenței și ieftinătății de numerar în Paris, a devenit rentabilă plasarea disponibilităților în London și astfel cursul devalilor s'a urcat în Paris până la 25-21. Pletora cea mare de bani din Germania este rezultatul stagnațiunii tîrgului de valori și reținerea băncilor dela operațiuni de scont. Pe piața noastră monetară domnesce încă în permanență abundență de numerar; tîrgul devalilor este slab. Căderea cursului de devise în franci, se aduce în legătură cu cea mai nouă transacțiune a Băncii ipotecare ungare; iar devisele în marce germane se reduc în curs în urma abundenței de numerar din Germania.

Asupra situațiunii financiare din România estra-gem din „Pol. Korr.“ următoarele: Conspectul ministrului de finanțe de curând publicat și care se referă la situațiunea visterii de stat din 31 Maiu 1901, — ne dovedește că economia de 27 milioane realizată prin guvernul liberal nu a avut nici cel mai mic efect rău asupra administrațiunii, iar încassările statului au luat o formă atât de îmbucurătoare, încât în anul acesta de esercițiu va dispăre deficitul preliminar în suma de 20 milioane lei. Dările (impositele) directe arată în anul financiar 1901/1902 până astăzi un plus de încassări de 48,000 lei, față de încassările realizate în același period a anului precedent; impo-sitele indirecte un plus de 379,000 lei, la monopoluri un plus de 453,000 lei, ministeriul domeniilor 28,000 lei, lucrările publice cu 4.031,000 lei, ministeriul de interne cu 231,000 lei mai mult, până când la celelalte ministerii s'au făcut încassări mai mici cu 263,000 lei.

Din aceste date rezultă că în două luni s'a încassat mai mult cu 4.910,000 Lei, prin urmare cu circa $2\frac{1}{2}$ milioane Lei mai mult lunar. În urma se-

cerișului, care este favorabil, se poate admite, că acest rezultat bun va fi durabil și că prin urmare cu finea anului financiar va rezulta un plus total de 20 milioane Lei. Cu drept se poate dice, că România a trecut peste cele mai mari calamități și că poate privi cu încredere în viitorul financiar al statului.

Reforma valutei în Austro-Ungaria se apropie de încheiere. În 14 August a. c. s'a publicat în foile oficiale ale ambelor state dualiste, ordinațiunea de emisiune a bancnotelor de 10 coroane, prin ce se vor retrage din circulațiune ultimele bilete de stat în suma de 160 milioane coroane și astfel amortisarea datoriei flotante în bilete de stat, începută încă în sensul legii din 9 Iulie 1894, a ajuns în ultimul stadiu. Calcularea obligată în valuta de coroane s'a introdus încă cu începutul anului expirat, când în locul biletelor de stat în suma de 64 mil. cor. s'a dat în circulațiune aceiași sumă în piese de 5 coroane, așa că atunci mai remaseră în circulațiune 160 mil. cor. în bilete de stat, — cea mai mare parte în bilete de fl. 5. — Prin rescumpărarea acestor 160 mil. coroane, va dispăre totalul contingent de 624 mil. cor. în bilete de stat și anume cel mult până la 28 Februarie 1903 (cu acest termen va înceta primirea drept plată a biletelor de stat) când printr'o nouă lege se va da aurul în circulațiune. Această lege va fi cel din urmă pas și atunci valuta va fi regulată pe deplin. Cu prima Septembrie anul curent va primi Banca Austro-Ungară toate biletele spre schimbare, — o operațiune, pe carea, până când erau în circulațiune bilete de stat, o făceau cassele centrale de stat și perceptoratele. Banca Austro-Ungară conform conspectului din 7 curent dispune de o rezervă metalică în sumă de peste 1268 milioane coroane, din cari 1002 mil. cor. în aur și rimese de aur; prin urmare biletele în circulațiune în sumă de 1379 mil. cor. sunt garantate cu mai mult de 72 procente în aur și devise în aur și cu cel puțin 68 procente în aur efectiv (943 mil. cor.), până când statutul băncii prescrie numai 40 procente.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Din raportul ministerului de agricultură dela 10 August a. c. dăm și noi următoarele informațiuni cu privire la situațiunea agricolă:

Recolta an. curent a fost evaluată:

	La 30 Iulie		La 10 August
grâu . . .	34.835,500	măși m.	34.782,950 m. m.
secară . . .	11.507,200	" "	11.551,500 " "
orz . . .	10.128,400	" "	10.523,400 " "
ovės . . .	9.652,800	" "	9.856,600 " "

Datele dela 10 August sunt la tot cazul mai aproape de adevăr, pentru-că sunt evaluate pe baza treeratului de probă, care s'a făcut deja în cea mai mare parte a țerii. Recolta de grâu va fi deci cu circa 3.5 milioane măși metrice mai mică decât a an. tr., a secării va fi cuantitativ cu circa 420,000 măși metrice superioară celei din an. tr., orz nu va fi cât în anul trecut, asemenea nici ovės. Asupra cucuruzului au influențat favorabil ploile, cari au căzut în cea mai mare parte a țerii. Desvoltarea cartofilor a fost influențată nefavorabil în unele regiuni prin ploi prea multe, în altele prin secetă prea îndelungată. Cei de vară dau o recoltă mijlocie. Legumele, păstăioasele și varza s'au recules prin ploile cari au căzut în cele mai multe regiuni ale țerii. Desvoltarea he-

meiului este indestulitoare. Meiul și hrișca timpurii se recoltează; cele mai târzii, în urma ploilor, se desvoaltă bine. Cănepa și inul dau numai un rezultat mijlociu. Tutunul s'a ameliorat în urma ploilor. De asemenea s'a ameliorat și situațiunea napilor de zahăr și de nutreț, care în general este indestulitoare.

În Ardeal însă năpii au suferit din cauza multor ploi. Plantele de nutreț dau în general o recoltă slabă. În Ardeal s'au mai ameliorat încă în urma ploilor. Livețile naturale încă au dat un slab rezultat. Pășunea este mai indestulitoare numai în părțile ardelen. Prospectivele recoltei viilor sunt favorabile. După ploile din urmă peronospora s'a ivit în multe locuri într'o mare măsură. Recolta de prune, mere și nuci va fi bogată în părțile nordvestice și vestice ale țerii; în celelalte regiuni ea va fi slabă.

În România. Recolta grâului e mare, deși grindina și ploile au cauzat multă pagubă. Ploile încetând, grâul s'a putut secera, usca, căra și, în parte, și treera, deși în unele locuri cu mare întârziere. În privința cualitativă grânele sunt mai cu samă de două feluri. Cele secerate mai de timpurii sunt roșii la bob, frumoase și grele. Aceste se plătesc mai bine. Cele secerate și uscate pe timpul îndelungatelor ploi, sau după acele, sunt mai spalăcite și mai ușoare; dar, ele fiind pe deplin coapte sunt foarte potrivite pentru semănat și, în lipsa de grâne în cele mai multe țeri, au să fie și ele destul de căutate. Aceeași e și situațiunea secării, a orzului și ovėsului. Soiurile alese au luptat mai ușor cu intemperiiile. Așa secera uriașe de Schlanstedt, orzul de Hanna, ovėsul Ligovul, Îvingătorul și Negrul de Coulommiers, cari au dat o recoltă excepțional de mare. Cucuruzele au legat și leagă mulți știuleți. Meiurile și mohoarale vor da cele mai mănoase recolte; asemenea și cartofi, năpii și fasolea, cari au fost săpate bine la timp potrivit. Iarba e cu imbelșugare chiar și prin miriști. Pomii și vița de vie prosperează bine.

Rusia va avé o recoltă nu de laudă. De asemenea are să fie și recolta din Asia-mică.

Ziarele franceze, germane, engleze și americane, toate vestesc o urcare însemnată a preturilor, după-ce recolta este nemulțămitoare, nu numai în o mare parte a statelor din Europa, ci și în Statele-Unite ale Americii, unde recolta grâului de primăvară e aproape perdută, iar cucuruz nu va fi nici pe jumătate ca în an. tr., și după-ce ovėsul lipsește pretutindenea.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Ceres“, societate comercială pe acții, a ținut la 11 August a. c. în Satul nou adunarea generală, cu care ocaziune s'a aprobat bilanțul și s'au primit unanim toate propunerile direcțiunii. Membrul de direcțiune Stefan Negru, a fost reales. S'a decis ridicarea capitalului de acții până la suma ce se va subscrie. În urma acestui decis, direcțiunea va distribui liste de subscriere pentru emisiune nouă de acții. În decursul desbaterilor din adunarea generală s'a constatat, că societatea are lipsă de un capital de acții de minimum 50000 coroane, căci pentru transportul unui șlep de cereale se cere capital de 35—45000 coroane, fiind transportul pe Dunăre cu mult mai ieftin (80 fileri de m. m.) ca transportul cu trenul (1 cor. 20 fil. de m. m.), ear' pentru a desvolta o activitate mai mare pe piețele de cereale se cere un capital de 200000 coroane. Pretutindenea se arată mare interes și însuflețire față de aceasta societate.

ÎNVEȚĂMÎNT.

Stipendii pentru studiul agriculturii.

Cu data 7 Aug. a. c. Nr. 196/901. comisiunea economică a cotelui Sibiu publică concurs pentru stipendii pe an. scol. 1901-1902, și anume: unul de K 1200, și două de câte K 200. Cel dintâi este menit pentru tineri cari au să-și facă studiile în Academia agricolă din Magyar Óvár, iar celelalte pentru cei-ce voiesc a frecuenta școala agricolă din Mediaș, sau altă școală agricolă din patrie. Concurenții trebuie să aparțină cotelui Sibiu și să-și înainteze petițiunile provădate cu documentele despre studiile lor practice și teoretice și despre indigenat până la 25 Aug. st. n. la 2 oare p. m. la vicecomitele cotelui Sibiu Gustav Reissenberger, ca president al comisiunii economice. Stipendiile se vor asemna numai după producerea documentului despre primirea în unul din institutele numite. Comisiunea își rezervă dreptul a schimba eventual sumele stipendiilor.

*

Stipendii pentru meserii și comerț. Asociațiunea națională din Arad publică concurs pentru: 2 stipendii à K 100 pentru calfe ce vor să se perfecționeze în străinătate; 2 stipendii à K 50 pentru ucenici dela negoț sau meserii; 1 stipendiu de K 120 pentru tineri cari frecventează școala comercială. Cererile — însoțite de certificat de botez, atestat de paupertate, certificat de studii, respective de aplicare și bună purtare — se vor adresa până la 20 August st. n. a. c. Direcțiunii Asociațiunii Naționale din Arad, al cărei director este dl avocat Petru Truța.

*

Academie pentru științele sociale și comerciale în Frankfurt lângă Maina. În timpul din urmă a fost viu discutată în coloanele acestei reviste chestiunea calificățiunii funcționarilor noștri de bancă, din care cauză credem că vor fi oportune comunicările noastre de mai jos relative la academia ce poartă titlul pus în fruntea acestor știri.

Academia pentru științele sociale și comerciale în Frankfurt, U.M., întemeiată cu autorizația ministeriilor de instrucțiune de comerț și industrie și de interne, din partea orașului Frankfurt, în colaborare cu Institutul pentru salutea publică, cu Camera comercială și cu Societatea politehnică, este o școală superioară care și-a propus următoarele probleme:

I. 1. a oferi funcționarilor dela administrația de stat și comună, judecilor, advocaților și membrilor altor branșe culte ocașiunea de a face studii național-economice și social-politice aprofundate și vaste, spre a pune prin acestea în evidență importanța activității economice, și a promova cunoștințele comerciale și generale relative la exploatarea întreprinderilor industriale; 2. a iniția persoanele din cercurile industriale și comerciale chemate a ocupa posturi conducătoare, în cunoștințele recerute de domeniul științelor sociale și comerciale și în special de domeniul științelor de stat și administrative; 3. a da și altor persoane cari stau ori au stat deja în praxă, ocașiunea de a-și lărgi și aprofunda cunoștințele din domeniul celor amintite sub punctele precedente. Aci se înțeleg — afară de comercianți sau alte branșe profesionale, — cu deosebire învățătorii, cari voiesc să se califice pentru școale comerciale, industriale sau de adulți.

II. Spre ajungerea acestui scop se țin:

1. Prelegeri din domeniul științelor național-economice (teoretică și practică), științelor politice-sociale, tehnicii comerciale (contabilitate, aritmetica comercială, corespondența comercială și merceologia), dreptului comercial pe baza dreptului civil, științelor de stat și administrative, afacerilor coloniale și consulare, geografiei și istoriei economice și comerciale, limbilor moderne, tehnologiei chimice și mecanice, împreună cu electro-tehnica, precum din domeniul altor rami de știință (istorie, filosofie etc).

Aceste prelegeri se țin în termeni populari și se încheie la fiecare semestru, fiind totodată astfel întocmite, ca cei-ce voiesc să obțină diplomă în științele comerciale să-și poată câștiga cunoștințele recerute într'un curs de doi ani;

2. Mai departe se țin prelegeri asupra afacerilor de asigurare, matematica și dreptul de asigurare, cu deosebire a considerării la cei-ce voiesc a obține diplomă pentru știința asigurărilor;

3. Scurte prelegeri din contabilitate, asupra bilanțurilor și aritmeticii politice pentru funcționari, ingineri și alte persoane neapartinătoare branșei comerciale;

4. Prelegeri pentru persoane cu pregătiri în materiile acestor, din economia națională teoretică și practică, știința politică-socială și alți rami ai științelor de stat și sociale, din dreptul comercial în legătură cu dreptul civil, precum și din limbi noue.

O parte a acestor prelegeri se țin în oarele de seara și formează o continuare a cursurilor academice pentru tineri comercianți ținute până acum din partea camerei comerciale.

Sub „prelegeri“ se înțeleg atât discursuri, cât și exerciții verbale și scripturistice.

III. Participanții la prelegerile academice se împart:

A. în frecvenți, ospitanți și ascultători; frecvenții sunt aceia, cari se dedică cel puțin un semestru studiilor acestei academii; iar ospitanții aceia, cari participă numai la unele prelegeri. Ca frecvenți și ospitanți se admit:

1. Abiturienții școalelor superioare germane de 9 clase, a școlii industriale bavareze și a acelor școale comerciale superioare germane ale căror clasă superioară corespunde clasei a V. la școalele amintite.

2. Comercianții, industriașii, funcționarii de asigurare și alte persoane aflătoare în praxă, cari și-au câștigat în Germania dreptul de voluntariat pe un an; persoane aflătoare încă în studii sunt exchise.

3. Învățătorii cu calificățiune seminarială cari s'au supus în Germania cu succes examenului de sub 2.

4. *Străinii*, a căror calificățiune se află, conform normativului comitetului administrației, de suficientă.

Admiterea aceasta însă îndreptățește numai la cercetarea prelegerilor de sub II. 1 și 2. Pentru admitere la prelegerile de sub II. 3 și 4 sunt condițiuni speciale, cari se stabilesc în conformitate cu diferitele studii.

B. Afară de acestea pot fi admiși ca ascultători la prelegerile de sub II. 1 și 2, conform normativului stabilit de comitetul administrativ și astfel de persoane, cari deși nu au calificățiunea recerută sub III A, totuși au cunoștințe suficiente spre a putea urmări cu succes prelegerile.

C. Femeile se admit ca frecvențe, ospitanțe și ascultătoare, într'un cât au, dacă nu chiar calificățiunea de sub III A, dar cel puțin o calificățiune ecuivalentă.

D. Dacă frecvențantul a fost deja înscris ca student ordinar la vre-o altă școală superioară de comerț din Germania, atunci semestrelle făcute acolo i-se compută la depunerea examenului de diplomă.

Prelegerile se încep la 21 Octobrie 1901.

Informațiuni mai de aproape, în special cu privire la didactru și prelegeri se pot lua și înscrieri se pot face la secretariatul academice (Dr. Andreas Voigt) Alte Rothhofstrasse Nr. 1.

Calendarul săptămânei.

(18—24 August st. non).

Țile	Cal. Greg.	Cal. Iulian
Dum.	18 Elena	5 Muc. Eusigniu
Luni	19 Ludovic	6 (†) Schimb. la față
Marti	20 (†) S. Stef. R.	7 Cuv. Muc. Dometiu
Merc.	21 Ioana	8 S. Muc. Emilian
Joi	22 Timoteiu	9 Apost. Matia
Vineri	23 Filip	10 Muc. Laurent. Arch.
Sâmb.	24 Bartolomeiu	11 Muc. Euplu Diacon.

Tîrgurile (Bâlcuirile).

(10—15 August st. v.)

August 10. Copsa mică (7—9 tîrg de vite cornute). Sărcăia.² Vințul de sus.³ 11. Copsa mare.³ Măda. Sebeșul săsesc.³ Teiuș.³ (până în 14-lea). 12. Boroșneul mare.¹ Corond.³ Merghindeal.² Vinga. Zarand. 13. Baia mare (până în 15-lea). 14. Frata ung. Iliia.⁶ Moldova veche. Viștea de jos.³ 15. Alibunariu. Bistrita.⁶ Câmpeni.³ Păget. Hațeg (14 zile mai înainte tîrg de oi). Năseud.² Săn-Paul.³ Șilimegi.

⁰ = în aceeași zi și tîrg de vite, ¹ = 1 zi, înainte tîrg de vite ² = 2 zile înainte tîrg de vite, etc.

„ALBINA“, institut de credit și de economii în Sibiiu.

ACTIV.	(Coroane)	Bilanțul cu 30 Iunie 1901.	(Coroane)	PASIV.		
Cassa în numărar	62,904.76			Capital social:		
Bon în contul Giro și la alte bănci	49,240.37			6000 acții à K 200.	1.200,000.—	
Cambii de bancă	7,025.690.39			Fondul de rezervă al acționarilor	200,000.—	
Împrumuturi hipotecare	5.207,319.75			Fondul de garanță al scrisurilor fonciare	400,000.—	
Credite personale	1.639,246.64			Fondul special de rezervă	76,685.37	
Credite cambiale cu acoperire hipot.	1.715,417.50			Fondul de pensuni al funcționarilor	334,732.59	
Credite de cont-curent	377,680.39			Depuneri spre fructificare	10.552,169.62	
Avansuri pe efecte publice	159,633.40			Scrisuri fonciare cu 5% în florini în circulațiune	1.938,000.—	
Credite fixe	16.077.60			Scrisuri fonciare cu 5% în cor. în circulațiune	3.060,000.—	4.998,000.—
Împrumuturi pe produse	3966.—			Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune	26,700.—	
Casa institutului, realități dela gara Brașov și div. realități de vânzare	789,603.39			Cambii de bancă reescomptate	1.525,500.07	
Efecte publice	1.808,591.70			Diverse conturi creditoare	226,460.88	
Acții dela diverse bănci	171,965.—			Dividende neridicate	8,952.—	
Efectele fondului de garanță al scrisurilor fonciare	410,266.50			Interese anticipate	140,371.82	
Efectele fondului de pensuni al funcționarilor institutului	8000.—			Profit net	128,781.20	
Mobilier	12,145.62					
Diverse conturi debitoare	360.604.54					
		19.818,353.55				
					19.818,353.55	

DEBIT.	(Coroane)	Contul de profituri și pierderi.	(Coroane)	CREDIT.		
Interese :				Interese :		
pentru dep. spre fructificare	229,312.61			dela cambii de bancă	204,264.41	
pentru scrisuri fonciare	115,035.47			„ împrumuturi hipotec.	155,253.38	
pentru împrumuturi luate pe efecte	4.336.62	348,684.70		„ credite personale	64,012.79	
				„ efecte publice	63,319.68	
Spese :				„ credite camb. cu acop. hipot.	50,810.51	
Salarie	50,279.02			„ credite de cont-curent	21,352.73	
Bani de quartir	10,345.—			„ avansuri pe efecte	4,700.87	
Imprim., registre, porto, diverse	16,795.48			„ credite fixe și împrum. pe produse	614.03	574,328.40
Marce de prezență	3,660.—	81,079.50		Chiria	7,304.76	
Contribuțiune :				Provisiuni	18,575.94	
directă	19,363.82					
10% dare la interesele dela depuneri	22,299.88	41,663.70				
Profit net		128,781.20				
		600,209.10			600,209.10	

Sibiiu, 30 Iunie 1901.

Cosma m. p.,
director exec.

Iosif Lissai m. p.,
contabil-șef.

I. Papiu m. p.,
membru al direcțiunei.

A. Lebu m. p.,
membru al direcțiunei.

Dr. L. Lemény m. p.,
membru al direcțiunei.